

голяма степен се дължи на факта, че след поставяне на темата се разработва план на съчинението, предлагат се и някои ключови думи и изрази. Тази практика, както беше споменато по-горе, е в съответствие с методическите указания за преподаване на български език и цели да подпомогне децата в този съвсем начален етап на изграждане на умения за писане. Наред с положителните си страни обаче тази методика има и някои отрицателни страни. Подаването на ключови думи и фрази ограничава учениците в свободата на техния избор – може би те в действителност не харесват изобщо дадения обект (картина). С цел да отговорят на изискванията на учителя, децата се придържат към подадените модели, при което актът на комуникация се оказва предопределен, и то от адресата – нещо, което е в разрез с естествения акт на комуникация, при което обикновено той се управлява от говорещия (пишещия).

От друга страна, при някои съчинения става ясно, че учениците не разбират напълно (или изобщо) смисъла на зададените ключови думи и изрази и в резултат ги употребяват съвсем неуместно, например: *Тя (тревата) се образува на персийски килим*. В такъв случай може би е по-целесъобразно ключовите думи и изрази не само да се подават и обясняват, но и да се вменят в определен контекст.

2.1.2. Кохезия на текста

Тъй като елипсата и субституцията не са особено характерни за българския език като кохезивни средства, или поне не на този етап от усвояване на текстообразуващите фактори, ще се спрем на конекторите, референцията и лексикалната кохезия (под формата предимно на лексикални повторения и синонимия).

На първо място трябва да посочим, че от общия брой средства за реализация на кохезията, извлечени от всички групи изследвани (100 %), на ромчетата в трети клас се падат 11 %, в четвърти клас – 10 %, а на българчетата съответно 37 % в трети клас и 42 % в четвърти. От тези данни става ясно, че при ромските деца не само че са използвани няколко пъти по-малко средства, но и те намаляват с напредването на обучението, докато при българчетата се увеличават. Това е една наистина тревожна тенденция, която говори за пълен застой и дори за изоставане в развитието на умение за изграждане на текст при ромските деца на този етап.